



## Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

6. detsember 2018\*

Eelotsusetaotlus – Eelotsuse kiirmenetlus – Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus 2002/584/JSK – Euroopa vahistamismäärus ja liikmesriikidevaheline üleandmiskord – Vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks tehtud Euroopa vahistamismäärus – Sisu ja vorm – Artikli 8 lõike 1 punkt f – Lisakaristuse mainimata jätmine – Kehtivus – Tagajärjed – Mõju kinnipidamisele

Kohtuasjas C-551/18 PPU,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hof van Cassatie (Belgia kassatsioonikohus) 29. augusti 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. augustil 2018, Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses järgmise isiku suhtes:

**IK,**

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J.-C. Bonichot, E. Regan (ettekandja), C. G. Fernlund ja S. Rodin,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades eelotsusetaotluse esitanud kohtu 29. augusti 2018. aasta taotlust, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. augustil 2018, lahendada eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 alusel kiirmenetluses,

arvestades kirjalikku menetlust ja 22. oktoobri 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- IK, esindaja: *advocaat* P. Bekaert,
- Belgia valitsus, esindajad: C. Van Lul, C. Pochet ja J.-C. Halleux, keda abistas ekspert J. Maggio,
- Iirimaa, esindaja: G. Hodge, keda abistas G. Mullan, *BL*,
- Madalmaade valitsus, esindajad: J. M. Hoogveld ja J. Langer,
- Poola valitsus, esindaja: J. Sawicka,

\* Kohtumenetluse keel: hollandi.

– Euroopa Komisjon, esindaja: R. Troosters,

olles 8. novembri 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

### **otsuse**

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34) (muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24)) (edaspidi „raamotsus 2002/584“) artikli 8 lõike 1 punkti f tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Belgia kohtu poolt IK suhtes 27. augustil 2014 tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise raames Belgias, mille ese on viia selles liikmesriigis IK suhtes täide vabadusekaotuslik karistus koos lisakaristusega, mis seisneb strafuitvoeringsrechtbanki (täitmiskohus, Belgia) järelevalve alla andmises.

### **Õiguslik raamistik**

#### ***Liidu õigus***

##### *Harta*

- 3 Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 47 esimeses ja teises lõigus on sätestatud:  
„Igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Igaühel peab olema võimalus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud.“

- 4 Harta artikli 48 lõikes 2 on ette nähtud:

„Iga süüdistatava õigus kaitsele on tagatud.“

##### *Raamotsus 2002/584*

- 5 Raamotsuse 2002/584 põhjendused 5–7 on järgmised:

„(5) [...] Lisaks sellele võimaldab süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks uue lihtsustatud üleandmissüsteemi sisseviimine kõrvaldada keerukuse ja võimalikud viivitused, mis on omased praegusele väljaandmiskorrale. [...]

(6) Käesolevas raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mida Euroopa Ülemkogu nimetas õiguslase koostöö nurgakiviks.

- (7) [Kuna 13. detsembril 1957. aastal Pariisis allkirjastatud] väljaandmise Euroopa konventsioonile rajatud mitmepoolse väljaandmissüsteemi asendamise eesmärki ei suuda seoses selle ulatuse ja toimega ühepoolsetelt tegutsevad liikmesriigid piisavalt saavutada ning seda saab paremini saavutada liidu tasandil, võib nõukogu võtta meetmeid vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele, millele on osutatud [EL] artiklis 2 ja [EÜ] artiklis 5. Viimati nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev raamotsus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.“
- 6 Raamotsuse artiklis 1 „Euroopa vahistamismääruse määratlus ja selle täitmise kohustus“ on ette nähtud:
- „1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.
2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.
3. Käesolev raamotsus ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud [ELL] artiklis 6.“
- 7 Raamotsuse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:
- „Euroopa vahistamismääruse võib teha tegude eest, mida vahistamismääruse teinud liikmesriigis karistatakse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt 12 kuud, või kui karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kohta on otsus tehtud, peab see olema vähemalt nelja kuu pikkune.“
- 8 Raamotsuse artiklites 3, 4 ja 4a on ette nähtud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud ja vabatahtlikud alused.
- 9 Sealhulgas on raamotsuse 2002/584 artikli 4 punktides 4 ja 6 ette nähtud:
- „Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui:
- [...]
4. vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel ei või tagaotsitavat kohtu alla anda või karistada aegumise tõttu ning kui teod kuuluvad selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla tema kriminaalõiguse alusel;
- [...]
6. kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks ja tagaotsitav viib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta ning see riik kohustub karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitma vastavalt oma siseriiklikule õigusele“.
- 10 Raamotsuse artikli 8 „Euroopa vahistamismääruse sisu ja vorm“ lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:
- „Euroopa vahistamismäärus sisaldab järgmist teavet, mis on esitatud vastavalt lisas toodud vormile:
- a) tagaotsitava isikuandmed ja kodakondsus;

- b) vahistamismääruse teinud õigusasutuse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ning elektronposti aadress;
- c) tõendid täidetava kohtuotsuse, vahistamismääruse või mis tahes muu sama mõjuga täidetava kohtuotsuse kohta, mis kuulub artiklite 1 ja 2 rakendusalasasse;
- d) süüteo olemus ja õiguslik kvalifikatsioon, eelkõige seoses artikliga 2;
- e) süüteo toimepaneku tehilude kirjeldus, sealhulgas aeg, koht ja tagaotsitava isiku kuriteos osalemise laad;
- f) lõpliku kohtuotsuse olemasolu korral määratud karistus või kuriteo eest ette nähtud karistumäär vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse alusel;
- g) võimaluse korral muud süüteo tagajärjed.“

11 Raamotsuse artiklis 15 „Üleandmisotsus“ on ette nähtud:

„1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus teeb käesolevas raamotsuses määratletud aja jooksul ja tingimustel otsuse, kas isik tuleb üle anda.

2. Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus leiab, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi edastatud teabest ei piisa üleandmisotsuse tegemiseks, küsib ta vajalikku lisateavet, eelkõige seoses artiklitega 3–5 ja artikliga 8, mis tuleb kiiresti saata ning võib selle saamiseks kehtestada tähtaja, võttes arvesse vajadust järgida artiklis 17 kehtestatud tähtaegu.

3. Vahistamismääruse teinud õigusasutus võib alati edastada täitvale õigusasutusele mis tahes vajalikku lisateavet.“

12 Raamotsuse artikkel 27 „Kohtu alla andmise võimalused muude süütegude eest“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Iga liikmesriik võib teatada nõukogu peasekretariaadile, et tema suhetes teiste liikmesriikidega, kes on esitanud samasuguse teatise, eeldatakse nõusolekut seoses [isiku] vastutusele võtmise, karistuse määramise või vahistamisega süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei osuta konkreetse juhtumi puhul teisiti oma üleandmisotsuses.

2. Välja arvatud lõigetes 1 ja 3 osutatud juhtudel, ei tohi üleantavat kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta talt vabadus süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti.

3. Lõiget 2 ei kohaldata järgmistel juhtudel:

[...]

4. Nõustumistaotlus koos artikli 8 lõikes 1 osutatud teabe ja artikli 8 lõikes 2 osutatud tõlkega esitatakse täitvale õigusasutusele. Nõusolek antakse, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva süüteo suhtes on kohaldatav üleandmine vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele. Nõusolekut ei anta artiklis 3 nimetatud alustel ning muudel juhtudel võib keelduda ainult artiklis 4 osutatud alustel. Otsus tehakse hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist.

Artiklis 5 osutatud olukordades peab vahistamismääruse teinud liikmesriik andma selles artiklis sätestatud tagatised.“

- 13 Raamotsuse 2002/584 lisas olev Euroopa vahistamismääruse näidisvorm sisaldab muu hulgas punkti c „Karistuse pikkus“, mille punkt 2 kohustab vahistamismääruse teinud õigusasutust märkima „[m]ääratud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme pikkuse“.

### **Belgia õigus**

- 14 Vabadusekaotusliku karistusega karistatud isikute õiguslikku seisundit väljaspool kinnipidamisasutust ning karistuse täideviimise korra raames kannatanule antud õigusi käsitleva 17. mai 2006. aasta seaduse (wet betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (*Moniteur belge*, 15.6.2006, lk 30455) muudetud täitmiskohtu järelevalve alla andmist käsitleva 6. aprilli 2007. aasta seadusega (wet betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (*Moniteur belge*, 13.7.2007, lk 38299) artiklis 95/2 on ette nähtud:

„§ 1. Kui süüdimõistetud [...] on antud täitmiskohtu järelevalve alla, hakatakse järelevalvet kohaldama pärast põhikaristuse täitmise lõppemist.

§ 2. Enne põhikaristuse täitmise lõppemist otsustab täitmiskohus vastavalt 2. jaos sätestatud menetlusele, kas võtta kohtu järelevalve alla antud süüdimõistetult vabadus või vabastada ta käitumiskontrollile allutades.

[...]

§ 3. Järelevalve alla antud süüdimõistetult võetakse vabadus juhul, kui on oht, et ta võib toime panna raskeid süütegusid, mis rikuvad teiste isikute füüsilist või vaimset puutumatus, ning kui seda ohtu ei ole võimalik leevendada nii, et käitumiskontrollile allutamisel vabastamise raames kehtestatakse eritingimused.“

### **Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused**

- 15 Võistlevas menetluses hof van beroep te Antwerpeni (Antwerpeni apellatsioonikohus, Belgia) 1. veebruaril 2013 tehtud kohtuotsusega määrati Belgia kodanikule IK-le põhikaristusena kolmeaastane vangistus sugulise iseloomuga teo eest, mis pandi toime ilma vägivalla või ähvardamiseta noorema kui 16aastase alaealise isiku suhtes (edaspidi „põhikaristus“). Sama kohtuotsusega anti ta sama süüteo eest lisakaristusena ka kümneks aastaks strafuitvoeringsrechtbanki (täitmiskohus) järelevalve alla (edaspidi „lisakaristus“). Belgia õiguse kohaselt algab selle karistuse täitmine põhikaristuse täitmise lõppemisel ja selle täitmiseks otsustab strafuitvoeringsrechtbank (täitmiskohus) enne põhikaristuse lõppemist, kas võtta järelevalve alla antud süüdimõistetult vabadus või vabastada ta käitumiskontrollile allutades.
- 16 Kuna IK lahkus Belgiast, tegi vahistamismääruse tegemiseks pädev Belgia õigusasutus IK-le mõistetud karistuse täideviimiseks tema suhtes 27. augustil 2014 Euroopa vahistamismääruse. Euroopa vahistamismääruses mainiti põhikaristust, süütegude olemust ja õiguslikku kvalifikatsiooni ning kohaldatavaid õigusnorme ja kirjeldati faktilisi asjaolusid. Selles ei mainitud lisakaristust, mis asjasse puutuvale isikule samuti oli määratud.
- 17 Kui IK oli Madalmaades vahi alla võetud, andis rechtbank Amsterdam, internationale rechtshulpkamer (Amsterdami esimese astme kohus, rahvusvahelise õigusabi koda, Madalmaad) 8. märtsi 2016. aasta otsusega nõusoleku anda asjasse puutuv isik üle Belgia Kuningriigile eesmärgiga viia Belgia territooriumil täide vabadusekaotuslik karistus süüteo eest, millega seoses tema üleandmist nõuti.

- 18 Asjasse puutuv isik anti seejärel üle Belgia ametiasutustele ja ta paigutati kinnipidamisasutusse. Kinnipidamisasutusse paigutamine põhines põhikaristusel, mille täitmine pidi lõppema 12. augustil 2018, kui ka lisakaristusel ehk kümneks aastaks järelevalve alla andmisel.
- 19 Strafvueroeringsrechtbank Antwerpen (Antwerpeni täitmiskohus) tegi 21. juunil ja 19. juulil 2018 otsuse IK järelevalve alla andmise kohta. Selles menetluses väitis asjasse puutuv isik sisuliselt, et üleandmine Madalmaade ametiasutuste poolt ei saa hõlmata lisakaristust ning et eespool nimetatud kohus ei saanud määrata selle karistuse täideviimist vabaduse võtmise teel, sest Belgia ametiasutuste tehtud Euroopa vahistamismääruses ei olnud seda nimetatud.
- 20 Selles kontekstis esitas vahistamismääruse tegemiseks pädev Belgia õigusasutus 2. juulil 2018 Madalmaade ametiasutustele raamotsuse 2002/584 artikli 27 alusel taotluse lisakaristuse jaoks täiendava nõusoleku andmiseks. Kuna Madalmaade ametiasutused leidsid, et nad saavad anda nõusoleku ainult karistuse määramiseks või kriminaalmenetluse läbiviimiseks seoses muu süüteoga kui see, mille eest ta üle anti, kuid käesoleval juhul ei ole see eeldus täidetud, siis jätsid nad selle täiendava taotluse rahuldamata.
- 21 Strafvueroeringsrechtbank te Antwerpen (Antwerpeni täitmiskohus) lükkas 31. juuli 2018. aasta otsusega IK argumendid tagasi ja jättis tema vabadusekaotuse muutmata. IK esitas 3. augustil 2018 selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud Hof van Cassatiele (Belgia kassatsioonikohus).
- 22 See kohus leiab, et raamotsuse 2002/584 artikli 2 lõike 1 kohaselt võib Euroopa vahistamismääruse teha karistuse täideviimise eesmärgil, kui karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kohta on otsus tehtud ja vabadusekaotus on vähemalt nelja kuu pikkune.
- 23 Raamotsuse artikli 8 lõike 1 kohaselt tuleb Euroopa vahistamismäärus koostada kooskõlas raamotsuse lisas esitatud vormiga ning see peab muu hulgas sisaldama järgmist teavet: tõendid täidetava kohtuotsuse olemasolu kohta, süüteo olemus ja õiguslik kvalifikatsioon, süüteo toimepaneku tehioolude kirjeldus ja määratud karistus.
- 24 See teave peab võimaldama vahistamismäärust täitval õigusasutusel kontrollida, kas vormilised ja sisulised tingimused Euroopa vahistamismääruse alusel üleandmiseks on täidetud ning kas juhul, kui see on asjakohane, on põhjust tugineda mõnele keeldumisalusele, näiteks ELL artiklis 6 märgitud põhiõiguste ja üldpõhimõtete austamisele, mida on mainitud raamotsuse artikli 1 lõikes 3.
- 25 Peale selle on raamotsuse 2002/584 artikli 27 lõikes 2 sätestatud, et välja arvatud selle artikli lõigetes 1 ja 3 osutatud juhtudel ei tohi üleantud isikut kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta talt vabadust süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti.
- 26 Neil asjaoludel otsustas Hof van Cassatie (kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [raamotsuse 2002/584] artikli 8 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada selliselt, et piisab, kui Euroopa vahistamismääruse teinud õigusasutus viitab Euroopa vahistamismääruses üksnes täidetavale vabadusekaotuslikule karistusele, nimetamata sama süüteo eest ja sama kohtuotsusega määratud lisakaristust, nagu järelevalve alla määramine, mis toob kaasa tegeliku vabadusekaotuse alles pärast vabadusekaotusliku põhikaristuse täideviimist ning üksnes pärast selle kohta ametliku otsuse tegemist strafvueroeringsrechtbanki (täitmiskohus) poolt?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas [raamotsuse 2002/584] artikli 8 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada selliselt, et üleandmine vahistamismäärust täitva õigusasutuse liikmesriigi poolt Euroopa vahistamismääruse alusel, milles nimetatakse üksnes vabadusekaotuslikku karistust, mitte



aga sama süüteo eest ja sama kohtuotsusega mõistetud lisakaristust ehk järelevalve alla määramist, tähendab, et vahistamismääruse teinud õigusasutuse liikmesriigis võib seda lisakaristust täide viies määrata tegeliku vabadusekaotuse?

3. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas [raamotsuse 2002/584] artikli 8 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada selliselt, et asjaolu, et vahistamismääruse teinud õigusasutus ei ole Euroopa vahistamismääruses nimetanud lisakaristusena määratud järelevalve alla andmist, tähendab seda, et see lisakaristus, mille puhul võib eeldada, et vahistamismäärust täitev õigusasutus ei ole sellest teadlik, ei tohi kaasa tuua tegelikku vabadusekaotust vahistamismääruse teinud õigusasutuse liikmesriigis?“

### Kiirmenetlus

- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on esitanud taotluse lahendada käesolev eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 lõike 1 alusel kiirmenetluses.
- 28 Selle taotluse põhjenduseks märkis nimetatud kohus, et 27. augustil 2014 tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise tulemusel on IK-lt talle mõistetud järelevalve alla andmise karistuse kohaldamise tõttu käesoleval ajal Belgias võetud vabadus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et IK kinnipidamine ja sellise olukorra jätkumine sõltuvad otseselt vastusest eelotsuse küsimustele.
- 29 Seoses sellega tuleb esiteks märkida, et käesolev eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada raamotsust 2002/584, mis kuulub EL toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisega reguleeritud valdkonda, mis puudutab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala. Eelotsusetaotluse saab seega lahendada kiirmenetluses.
- 30 Mis teiseks puudutab kiireloomulisuse kriteeriumi, siis Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb arvesse võtta asjaolu, et asjaomaselt isikult on käesoleval ajal võetud vabadus ja tema edasine kinnipidamise sõltub põhikohtuasja vaidluse lahendusest. Lisaks tuleb asjaomase isiku olukorda hinnata selle taotluse analüüsimise kuupäeva seisuga, milles palutakse eelotsusetaotlus lahendada kiirmenetluses (19. septembri 2018. aasta kohtuotsus RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Käesoleval juhul on ühelt poolt selge, et nimetatud kuupäeval oli IK-lt võetud Belgias vabadus. Teiselt poolt ilmneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, et põhikohtuasja lahendus määrab ära IK edasise kinnipidamise, sest tema kinnipidamismeede määrati tema suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise raames, ja et IK-le mõistetud lisakaristuse täideviimine tema edasise kinnipidamise teel sõltub Euroopa Kohtu vastusest esitatud eelotsuse küsimustele.
- 32 Neil asjaoludel otsustas Euroopa Kohtu esimene koda 10. septembril 2018 ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist rahuldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotluse lahendada käesolev eelotsusetaotlus kiirmenetluses.

### Eelotsuse küsimuste analüüs

- 33 Esitatud kolme küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotlust taotlev kohus sisuliselt selgitada, kas raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada selliselt, et kui asjasse puutuva isiku üleandmise aluseks olnud Euroopa vahistamismääruses ei olnud mainitud lisakaristusena järelevalve alla andmist, mis määrati sellele isikule sama süüteo eest ja sama kohtuotsusega, millega talle määrati põhikaristusena vabadusekaotus, ei takista see seda, et lisakaristus viiakse pärast põhikaristuse täitmise lõppemist ja pärast pädeva riigisisese täitmiskohtu sellekohase ametliku otsuse tegemist täide vabaduse võtmise teel.

- 34 Sissejuhatuses on oluline märkida, et liidu õigus tugineb põhieeldusele, et iga liikmesriik jagab kõikide teiste liikmesriikidega – ja ühtlasi tunnustab, et teised liikmesriigid jagavad ka temaga – teatud hulka ühiseid väärtusi, millel liit rajaneb, nagu on täpsustatud ELL artiklis 2. See eeldus tähendab ja põhjendab liikmesriikidevahelist vastastikust usaldust nende väärtuste tunnustamisel ja seega neid elluviiva liidu õiguse järgimisel (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Nii liikmesriikide vastastikuse usalduse põhimõte kui ka vastastikuse tunnustamise põhimõte, mis ise tugineb liikmesriikidevahelisele vastastikusele usaldusele, on liidu õiguses väga olulised, kuna need võimaldavad luua ja säilitada sisepiirideta ala. Konkreetsemalt on vastastikuse usalduse põhimõtte kohaselt iga liikmesriik kohustatud eelkõige vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala osas eeldama – välja arvatud juhul, kui esineb erandlikke asjaolusid –, et kõik ülejäänud liikmesriigid järgivad liidu õigust ja eriti liidu õiguses tunnustatud põhiõigusi (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 36 Raamotsuse 2002/584 põhjendusest 6 ilmneb, et raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet.
- 37 Nagu nähtub eelkõige raamotsuse artikli 1 lõigetest 1 ja 2 koostoimes raamotsuse põhjendustega 5 ja 7, on raamotsuse eesmärk asendada liikmesriikidevaheline mitmepoolne väljaandmissüsteem, mis põhineb 13. detsembri 1957. aastal Pariisis allkirjastatud väljaandmise Euroopa konventsioonil, vastastikuse tunnustamise põhimõttel rajaneva õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga süüdimõistetute karistuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Raamotsus 2002/584, mis viib sisse karistusõiguse rikkumises süüdi mõistetute või kahtlustatavate üleandmise uue lihtsustatud ja tõhusama süsteemi, on seega mõeldud hõlbustama ja kiirendama õigusala koostööd, et aidata saavutada eesmärki kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, põhinedes suurel usaldusel, mis peab liikmesriikide vahel olema (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Nii on nähtuvalt raamotsuse artikli 1 lõikest 1 Euroopa vahistamismääruse mehhanismi eesmärk võimaldada tagaotsitav vahi alla võtta ja üle anda, et – raamotsuse eesmärki silmas pidades – süütegu ei jääks karistamata ja sellisele isikule saaks esitada süüdistuse ja talle määratud vabadusekaotusliku karistuse saaks täide viia.
- 40 Sellega seoses leiab vastastikuse tunnustamise põhimõte, mis kujutab endast – nagu tuleneb eelkõige raamotsuse 2002/584 põhjendusest 6 – liidus kriminaalasjades tehtava õigusala koostöö „nurgakivi“, rakendust raamotsuse artikli 1 lõikes 2, mis sätestab eeskirja, et liikmesriigid on põhimõtteliselt kohustatud Euroopa vahistamismääruse täitma vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt raamotsuse sätetele (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Vahistamismäärust täitvad õigusasutused võivad seega põhimõtteliselt keelduda sellise määruse täitmisest vaid ammendavalt loetletud alustel, mis on ette nähtud raamotsuses 2002/584, ning Euroopa vahistamismääruse täitmisele võib seada üksnes mõne raamotsuse artiklis 5 ammendavalt ette nähtud tingimuse. Järelikult kui Euroopa vahistamismääruse täitmine on reegel, kujutab täitmisest keeldumine endast erandit, mida tuleb tõlgendada kitsalt (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).



- 42 Nõnda on raamotsuse 2002/584 artiklis 3 sõnaselgelt ette nähtud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud alused ning artiklites 4 ja 4a Euroopa vahistamismääruse täitamata jätmise vabatahtlikud alused ja artiklis 5 vahistamismääruse teinud liikmesriigis teatavatel juhtudel antavad tagatised.
- 43 Euroopa Kohus on lisaks otsustanud, et need sätted lähtuvad eeldusest, et Euroopa vahistamismäärus vastab raamotsuse artikli 8 lõikes 1 sätestatud seaduslikkuse nõuetele ja et selle nõude – mille järgimine on Euroopa vahistamismääruse kehtivuse eeltingimuseks – mittejärgimine peaks üldjuhul viima selleni, et vahistamismäärust täitev õigusasutus jätab vahistamismääruse käiguta (vt selle kohta 1. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, punktid 63 ja 64).
- 44 Esmapilgul ei saa välistada, et isikule määratud lisakaristus, mida Euroopa vahistamismääruses ei ole mainitud, kujutab endast teatud tingimustel ühte põhjustest, mis annavad alust vahistamismääruse täitmisest keelduda.
- 45 Neid kaalutlusi arvestades tuleb kindlaks teha, kas sellistel asjaoludel, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, toob Euroopa vahistamismääruses lisakaristuse mainimata jätmine tagajärjena kaasa vahistamismäärust täitvale õigusasutusele raamotsuse 2002/584 artiklitega 3–5 antud pädevuse teostamise mõjutamise või raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis f ette nähtud seaduslikkuse nõude rikkumise.
- 46 Esiteks tuleb märkida, et põhikohtuasjas ei võetud Euroopa vahistamismäärust täitvalt õigusasutuselt võimalust tugineda raamotsuse artiklite 3–5 sätetele.
- 47 Teiseks tuleb sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kindlaks teha, kas Euroopa vahistamismääruses lisakaristuse mainimata jätmisega ei rikutud raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõike 1 punktis f ette nähtud seaduslikkuse nõuet.
- 48 Selles sättes on nõutud, et märkida tuleb „lõpliku kohtuotsuse olemasolu korral määratud karistus“.
- 49 Lisaks on selleks, et lihtsustada ja kiirendada üleandmismenetlust raamotsuse 2002/584 artiklis 17 ette nähtud tähtaegu järgides, raamotsuse lisa toodud vastav vorm, mille vahistamismäärust tegevad õigusasutused peavad täitma, märkides ära konkreetselt nõutud andmed (23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, punkt 57). Selle vormi c osa punkti 2 kohaselt tuleb märkida „[m]ääratud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme pikkus“.
- 50 Raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõike 1 punktis f ette nähtud seaduslikkuse nõude eesmärk on teha vahistamismäärust täitvatele õigusasutustele teatavaks selle vabadusekaotusliku karistuse pikkus, mille täideviimiseks tagaotsitava isiku üleandmist taotletakse, ja need andmed kuuluvad minimaalse formaalse teabe hulka, mida vahistamismäärust täitval õigusasutusel on Euroopa vahistamismääruse kiireks menetlemiseks vaja, et teha viivitamatult üleandmisotsus (vt selle kohta 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, punktid 58 ja 59).
- 51 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 66, on selle nõude eesmärk võimaldada vahistamismäärust täitval õigusasutusel veenduda, et Euroopa vahistamismäärus kuulub selle raamotsuse kohaldamisalasse ja eelkõige kontrollida, kas see on tehtud sellise vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, mis ületab raamotsuse artikli 2 lõikes 1 ette nähtud neljakuulist alammäära.
- 52 Käesoleval juhul ületab IK-le põhikaristusena määratud kolmeaastane vangistus seda alammäära. Järelikult piisas selle märkimisest selleks, et tagada, et Euroopa vahistamismäärus vastab raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõike 1 punktis f ette nähtud seaduslikkuse nõudele.

- 53 Neil asjaoludel oli vahistamismäärust täitev õigusasutus kohustatud Euroopa vahistamismääruses nimetatud isiku üle andma, et toimepandud süütegu ei jääks karistuseta ja et sellele isikule mõistetud karistus saaks täide viidud.
- 54 Seetõttu ei tohiks asjaolu, et Euroopa vahistamismääruses ei olnud mainitud lisakaristust, sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas avaldada mingit mõju selle karistuse täideviimisele vahistamismääruse teinud liikmesriigis pärast isiku üleandmist.
- 55 Seda järeldust ei väära esiteks nii IK kui ka Madalmaade valitsuse argument, millega sisuliselt väidetakse, et vahistamismäärust täitva õigusasutuse otsus on akt, mille alusel toimub vahistamismääruse teinud liikmesriigis vabaduse võtmine, ja seetõttu ei saa täitmisele pöörata karistust, mille suhtes vahistamismäärust täitev õigusasutus ei ole otsust teinud ja mille jaoks ei ole üleandmiseks nõusolekut antud.
- 56 Vahistamismäärust täitva õigusasutuse otsuse eesmärk ei ole nimelt käesoleval juhul anda nõusolekut vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks vahistamismääruse teinud liikmesriigis. Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 81 ja nagu on korratud käesoleva kohtuotsuse punktis 39, piirdub see otsus asjasse puutuva isiku üleandmise lubamisega vastavalt raamotsuse 2002/584 sätetele, et toimepandud süütegu ei jääks karistuseta. Vabadusekaotusliku karistuse täideviimise alus on vahistamismääruse teinud liikmesriigis tehtud täidetav kohtuotsus, mille mainimist raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkt c nõuab.
- 57 Teiseks, Madalmaade valitsus, kes küll täpsustas Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil, et ta ei sea kahtluse alla põhikohtuasjas vaidluse all oleva Euroopa vahistamismääruse kehtivust, väidab, et sellise karistuse täideviimine, millest vahistamismäärust täitvat õigusasutust ei teavitatud, läheb siiski vastuollu erikohustuse põhimõttega. Sellise tõlgendusega ei saa nõustuda.
- 58 Tuleb nimelt märkida, et ühest küljest on raamotsuse 2002/584 artikli 27 „Kohtu alla andmise võimalused muude süütegude eest“ lõikes 2 sätestatud, et üleantud isikut ei tohi kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta talt vabadust süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti. Teisest küljest on selle artikli lõike 3 punktis g ette nähtud võimalus küsida selleks pärast üleandmist vahistamismäärust täitva õigusasutuse nõusolekut. Nagu aga Madalmaade valitsus oma kirjalikes seisukohtades ise möönis, saab täiendav nõusolek puudutada ainult muud süütegu kui see, mille eest isik üle anti, mitte sama süüteo eest määratud karistust.
- 59 Sellest järeldub, et nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 53 ja 54, puudutab erikohustuse reegel, mida väljendab raamotsuse 2002/584 artikkel 27, ainult muid süütegusid kui see, mille eest isik üle anti.
- 60 Siinkohal tuleb täpsustada, et nagu ilmneb eelotsusetaotlusest, ei lisatud käesoleval juhul lisakaristust pärast asjasse puutuva isiku üleandmist. See mõisteti sama süüteo eest ja sama kohtuotsusega nagu põhikaristusena mõistetud kolmeaastane vangistus.
- 61 Järelikult, kuna see lisakaristus mõisteti IK-le süüteo eest, millega seoses Euroopa vahistamismäärus tehti ja täideti, ei kuulu küsimus, kas selle karistuse tohib täide viia vabaduse võtmise teel, samas kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei olnud sellest teadlik, erikohustuse reegli kohaldamisalasse.
- 62 Kolmandaks ei ole erinevalt sellest, mida väidab Euroopa Komisjon, alust asuda seisukohale, et kuna lisakaristust ei olnud Euroopa vahistamismääruses mainitud, tohib vastastikuse usalduse põhimõtet arvestades selle vabaduse võtmise teel täide viia ainult tingimusel, et vahistamismäärust täitvat õigusasutust on sellest raamotsuse 2002/584 artikli 15 lõike 3 alusel eelnevalt teavitatud ja viimane ei

otsusta lisakaristuse osas tugineda mõnele täitmisest keeldumise alusele või seada Euroopa vahistamismääruse täitmise tingimuseks, et vahistamismääruse teinud liikmesriik annab teatavad tagatised vastavalt raamotsuse artiklitele 3–5.

- 63 Tõsi, Euroopa Kohus on juba otsustanud, et tõhusa õiguslase koostöö huvides kriminaalasjades peavad vahistamismääruse teinud õigusasutused ja vahistamismäärust täitvad õigusasutused selle koostöö aluseks oleva vastastikuse usalduse soodustamiseks täielikult kasutama iseäranis raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõikes 1 ja artiklis 15 ette nähtud vahendeid (vt selle kohta 22. detsembri 2017. aasta kohtuotsus *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, punktid 90 ja 91).
- 64 Nagu Belgia valitsus Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil möönis, oleks käesoleval juhul pidanud lisakaristust Euroopa vahistamismääruses mainima. See aga ei tähenda kõigepealt, et – nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktist 46 – lisakaristuse mainimata jätmine Euroopa vahistamismääruses tõi tagajärjena kaasa vahistamismäärust täitvale õigusasutusele raamotsuse 2002/584 artiklitega 3–5 antud pädevuse teostamise mõjutamise.
- 65 Edasi, nagu kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 109, ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et IK oli teadlik oma lisakaristuse olemasolust ja pikkusest, kuid ta ei maininud vahistamismäärust täitvale õigusasutusele, et lisakaristust ei olnud Euroopa vahistamismääruses nimetatud.
- 66 Viimaseks, nagu Euroopa Kohus on seoses Euroopa vahistamismäärust puudutava menetlusega juba otsustanud, on üleandmistaotluses nimetatud isiku õiguste tagamine esmajärjekorras vahistamismääruse teinud liikmesriigi ülesanne ning temalt eeldatakse, et ta järgib liidu õigust ja eelkõige selles õiguses tunnustatud põhiõigusi (23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, punkt 50).
- 67 Niisiis ei mõjuta vahistamismäärust täitva õigusasutuse otsus asjasse puutuva isiku võimalust pärast üleandmist kasutada vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguskorras ette nähtud õiguskaitsevahendeid, mis võimaldavad tal vajaduse korral vaidlustada tema kinnipidamise õiguspärasuse selle liikmesriigi kinnipidamisasutuses muu hulgas – nagu ilmneb põhikohtuasjas toimuvast vaidlusest – seoses Euroopa vahistamismäärusega, mille alusel tema üleandmiseks nõusolek anti. See isik võib sel juhul eelkõige tugineda õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtumenetlusele austamisele ja samuti kaitseõigustele, mis talle tulenevad harta artiklist 47 ja artikli 48 lõikest 2 (vt selle kohta 19. septembri 2018. aasta kohtuotsus *RO*, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, punkt 50).
- 68 Seetõttu ei saa sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas raamotsuse 2002/584 artikli 15 lõiget 3 tõlgendada nii, et see paneb vahistamismääruse teinud õigusasutusele kohustuse teavitada täitvat õigusasutust lisakaristuse olemasolust pärast seda, kui viimane on tema üleandmistaotluse rahuldanud, et viimatinimetatud õigusasutus teeks otsuse võimaluse kohta viia see lisakaristus vahistamismääruse teinud liikmesriigis täide.
- 69 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 116, oleks lisakaristuse täideviimise sidumine sellise kohustusega, samas kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei saanud keelduda vahistamismääruse täitmisest, vastuolus ka raamotsuse eesmärgiga hõlbustada ja kiirendada liikmesriikidevahelist õiguslast koostööd (vt selle kohta 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et raamotsuse 2002/584 artikli 8 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada selliselt, et kui asjasse puutuva isiku üleandmise aluseks olnud Euroopa vahistamismääruses ei olnud mainitud lisakaristusena järelevalve alla andmist, mis määrati sellele isikule sama süüteo eest ja sama kohtuotsusega, millega talle määrati põhikaristusena

vabadusekaotus, ei takista see sellistel asjaoludel, nagu on käsitluse all põhikohtuasjas, seda, et lisakaristus viiakse pärast põhikaristuse täitmise lõppemist ja pärast pädeva riigisisese täitmiskohtu sellekohase ametliku otsuse tegemist täide vabaduse võtmise teel.

## Kohtukulud

- 71 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

**Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK) artikli 8 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada selliselt, et kui asjasse puutuva isiku üleandmise aluseks olnud Euroopa vahistamismääruses ei olnud mainitud lisakaristusena järelevalve alla andmist, mis määrati sellele isikule sama süüteo eest ja sama kohtuotsusega, millega talle määrati põhikaristusena vabadusekaotus, ei takista see sellistel asjaoludel, nagu on käsitluse all põhikohtuasjas, seda, et lisakaristus viiakse pärast põhikaristuse täitmise lõppemist ja pärast pädeva riigisisese täitmiskohtu sellekohase ametliku otsuse tegemist täide vabaduse võtmise teel.**

Allkirjad